

[Koch.]

tror jeg for min Part, at Haandværket er bedre tjent med at lade Spørgsmaalet staa aabent, og derfor har jeg tiltraadt det nu foreslaaede Ændringsforslag til § 12.

I øvrigt er der andre Punkter i dette Lovforslag, hvor jeg synes, Haandværket har gjort sin Indflydelse gældende. Jeg peger der særlig paa § 22, som det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen ogsaa er glad for at vi har faaet ændret, saaledes som vi har, men jeg indrømmer, at det vilde have været rart, hvis man dér kunde være gaaet en lille Smule videre og have faaet fastsat nogle Bestemmelser om, at en Mand for at faa Haandværkerborgerskab ogsaa skulde aflægge Duellighedsprøve, hvorved bl. a. skulde kræves visse Kundskaber i Bogføring og Kalkulation. Saa vidt har vi ikke kunnet gaa, men det kommer nok en Gang med Tiden. Jeg synes ogsaa, det er ganske rart, at vi har faaet optaget den gamle Bestemmelse om, at Handelsborgerskab og Haandværkerborgerskab ikke uden videre kan forenes, der skal en handelsministeriel Tilladelse til, og den kan kun gives efter Forespørgsel hos de interesserede Organisationer.

Jeg synes, at baade det ene og det andet viser, at Haandværket dog har haft en vis Indflydelse paa dette Lovforslag, og jeg kan i øvrigt slutte med at sige, at jeg ganske slutter mig til det, som det ærede Medlem Hr. Hendriksen sagde paa det konservative Folkepartis Vegne.

Himmelstrup: Jeg har sammen med det ærede Medlem Hr. Pinstrup stillet et lille Ændringsforslag, nemlig Ændringsforslag Nr. 13 til § 10. Det drejer sig om de kooperative Virksomheders næringsretlige Stilling, og det er et Ændringsforslag, som jeg meget vil anbefale til det høje Ting. I Næringslovskommissionens Betænkning fandtes i Slutningen et saakaldt Forbehold, som sagde, at overfor Enkelthederne i det Forslag, der fremgik af Kommissionens Forhandlinger, tog man i Virkeligheden Forbehold fra alle Sider indenfor Kommissionen. Til Trods for, at der altsaa var taget et saadant almindeligt Forbehold overfor alle Enkeltheder, skete der dog dette, at tre Medlemmer af Kommissionen, nemlig Direktør Broberg, den nuværende Formand for Andelsudvalget, og den tidligere Formand for Andelsudvalget, Direktør Anders Nielsen, samt det ærede Medlem Hr. Pinstrup, stillede — det findes Side 16 og 17 i Kommissionsbetænkningen — et selvstændigt Forslag om Formuleringen af den saakaldte Andelsparagraf, § 10.

Der foreligger endvidere for det Udvalg, som har behandlet denne Sag, en Henvendelse fra Andelsudvalget under 21. Januar, der anbefaler den samme Redaktion af denne Paragraf, som blev foreslaaet af de tre Medlemmer af Kommissionen, jeg nu har nævnt. Jeg nævner dette, fordi jeg gerne vil fremhæve den Betydning, Andelsselskaberne tillægger det, at man, da man i Virkeligheden nu for første Gang her i Danmark lovgiver om Andelsproduktionsforeningers næringsretlige Stilling, giver denne Lovgivning en Udformning, som man fra den Side mener at kunne tiltræde. Allerede ved Lovforslagets første Behandling i dette høje Ting tillod jeg mig at gøre den højtærede Minister for Handel og Industri opmærksom paa, at her var et Forhold, som det vilde være særdeles ønskeligt at faa rettet.

Det er nemlig saaledes, at den nugældende Næringslov, Loven af 1857, ikke indeholder direkte Bestemmelser om de kooperative Foreninger. Det ligger i Sagens Natur, at det maatte være saaledes i 1857, da denne Lov blev til, thi da kendte man slet ikke de kooperative Virksomheder, hverken Brugsforeninger eller de saakaldte Produktionsforeninger. Derfor indeholdt Loven ikke særlige næringsretlige Regler om disse Virksomheder. Det har man senere i det mindste for en Del af de kooperative Virksomheder, nemlig Brugsforeningerne, suppleret i Loven af 1873. Det er nu i Virkeligheden første Gang efter mange forgæves Forsøg, at der synes at være Udsigt til, at man kan komme til at lovgive om de kooperative Virksomheders næringsretlige Stilling, og det forekommer mig da, at det er rigtigt, at man gør det saa klart som muligt, for at denne meget betydelige Del af det danske Erhvervsamfund virkelig ogsaa kan blive paa det rene med, hvorledes det i næringsretlig Henseende er stillet.

Jeg tror, man kan sige, at Forudsætningen i Næringslovskommissionen var fra mange Sider denne, at man maatte sikre de kooperative Virksomheder i det mindste samme næringsretlige Stilling, som de hidtil havde haft, og at Vanskelighederne i saa Henseende ikke maatte blive større. Det forekommer ikke det ærede Medlem Hr. Pinstrup og mig, som i Fællesskab har stillet Ændringsforslaget Nr. 13, at det helt er lykkedes ved den Udformning af § 10, som vi har faaet. Vi har derfor stillet det nævnte Ændringsforslag.

Det deler sig paa en Maade i to Dele. I Regeringsforslaget staar der først, at undtaget fra Næringsbevis er Foreninger, der bearbejder, forædler eller sælger Medlemmernes Pro-